

Životodárný Botič

Říčka s romantickým názvem Vinný potok, pomalu se přibližující svými meandry ku Praze, přinášela sice občas nějaký problém, nebo dokonce zkázu, ve skutečnosti však byla pro své okolí jednak velkým zdrojem energie a pro rozvíjející se zemědělství blahodárným zdrojem vody. Nic na tom nezměnila ani pozdější změna jeho pojmenování na Botič. Proč k přejmenování došlo, se lze jedině domýšlet.

Naší vycházku jsme nazvali „V hlavní roli Botič“ a od jejího začátku v centru Hostivaře až do závěru u hamerského rybníka jsme se od něj nevzdálili než na pár kroků. Právě tady v Hostivaři je nejlépe vidět jakým pomocníkem ten Botič v minulosti byl. Díky tomu že se na poslední chvíli podařilo zabránit zbourání staré části Hostivaře a nahradit ji panelovým sídlištěm, zachoval se soubor několika zemědělských i církevních staveb pro příští generace.

Soubor nazvaný Vesnická památková zóna Stará Hostivař

Právě při Botiči jsme se dotkli mlýnů a statků, které ve druhé polovině 20. století nikdo neudržoval, ale po 1989 byly pomocí soukromých peněz opraveny a dnes slouží jako komerční objekty.

Zmiňme se alespoň o třech neznámějších, Koukalův statek s velkými pozemky při Botiči, opravený dnes slouží jako hotel Selský dvůr, uvnitř i zvenčí v selském stylu.

Dolejší mlýn-Blažkův, nově zrekonstruovaný slouží jako sídlo několika firem a nadnárodního hotelového řetězce Sivek Hotels.

A ten třetí největší, jehož majitelem byl předseda prvorepublikových vlád Antonín Švehla (1873-1933), agrární politik. Jeho Horní mlýn a statek s rozsáhlými okolními pozemky. K mlýnu byl přiveden náhon, který využívaly i ostatní mlýny. Švehla byl nejen schopný statkář ale i předseda agrární strany a mimořádně schopný politik známý jako „mistr kompromisu“.

Většina venkovských památek je ve staré Hostivaři opravena a i poutač na naučné stezce touto vesnickou rezervací, je po zničení vandaly opět na svém místě. Celkový dojem však kazí rušná komunikace procházející jejím středem.

Leckoho může napadnout proč tato zemědělská obec zmiňovaná již v Kosmově kronice, dostala tak neobvyklé jméno Hostivař. Vysvětlení je několik ale mohlo to prý být tak, že jeden z prvních obyvatel, jakýsi Hostivar, varoval procházející pocestné před nebezpečím, mohlo to ale být také úplně jinak, třeba že jim i vařil.

Nahlédnout do Dolejšího-Blažkova mlýna umožňuje tepaná mříž na vjezdových vratech

Úzká cesta mezi opravenými hostivařskými domky, podle Botiče, je součástí Naučné stezky touto zemědělskou částí starého Hostivaře. Nás zavedla k nové církevní škole na Kozinově náměstí. První dřevěná škola však stála v Hostivaři již v roce 1803.

Cestou podle Botiče nás čeká v Hostivaři ještě jedno zajímavé místo. Je to nejnižší místo pozemků Toulcova Dvora. Ten prošel zajímavým historickým vývojem. Ve 14. století zemědělský dvorec Sázavského kláštera s později vybudovanou tvrzí, přešel v druhé polovině 19. století pod správu stavů Království českého....

Po roce 1989 se dostal do majetku města Prahy a vzniklo zde Středisko ekologické výchovy, s cílem přiblížit hlavně dětem běžná domácí zvířata, původní zemědělské postupy a hlavně jak se v přírodě chovat abychom ji úplně nezničili.

Před námi je nejzajímavější část cesty, opustili jsme území Hostivaře a vstupujeme do vlhkého lužního lesa se stoletými velikány. Do přírody se zde nijak nezasahuje, obrovské kmeny listnáčů leží přes sebe a přeci dále žijí. Asi dvoukilometrový průchod tímto lužním lesem připomínajícím prales, je možný jen po užoučké pěšince husím pochodem.

Další takováto místa by se na území Prahy hledali asi jen velmi těžko

Na konci lužního lesa jsme přešli přes můstek do míst kde stávala na území dnešních Záběhlic osada Práče. Velmi chudé obyvatelstvo se zde živilo praním prádla. Malostranští dominikáni kteří v té době osadu vlastnili si zde postavili v 16.století zámek jako svoji rezidenci. Zámek měl vlastní mlýn, pivovar a malou oboru.

Osada Práče dávno zmizela v nenávratnu, zámek a části pivovaru jsou pěkně opraveny a byly vyhlášeny

kulturní památkou České republiky

Celý uzavřený areál provozuje organizace Lesy hlavního města Prahy a v jeho prohlídce nám nikdo nebrání. Je jen škoda že u pivovaru, který není na našem snímku vidět a je také pěkně opraven se nezachoval symbol pivovaru, pivovarský komín.

Další úsek naší cesty podle Botiče již svými úpravami připomíná spíše park. Je součástí několika nízkopodlažních novostaveb, je to klidné a pěkné bydlení i když v rizikovém záplavovém pásmu. Vždy je něco za něco.

I tato cesta končí můstkem přes potok a dostali jsme do pečlivě obdělávaných záběhlických zahrádek. Od nich je již zajímavý výhled na **zámek Záběhlice**.

Snímek zámku je odfotografovaný z pohlednice z roku 1917.

Na místě zámku stávala původně tvrz, ta byla v 17.století přestavěna na zámek a po velkém požáru byl zámek ve druhé polovině 19.století obnoven do stylu romantické novobarokní rezidence.

Nyní je po restituci zámek v majetku původních majitelů a ochranka ze strachu že bude propuštěna nás odmítla vpustit alespoň za bránu.

Stále opravovaný areál zámku nyní slouží jako administrativní objekt.

Zámek jsme tedy jen obešli a kolem záběhlického centra sportu jsme došli do cíle dnešního putování podle Botiče ke kostelíku Narození Panny Marie u Hamerského rybníka.

Původně románský kostel byl ve 14.století přestavěn v gotickém stylu. Po opravách byl vyhlášen Kulturní památkou České republiky a patří hostivařské farnosti. Od roku 2011 je slavnostně osvětlen.

V Hostivaři a Záběhlicích 16. června 2016.
Kronika a fotky Mirek a Jarmila Kočová.